

Dokument ze zasedání

A9-0429/2023

11.12.2023

ZPRÁVA

o provádění ustanovení Smlouvy o vnitrostátních parlamentech
(2023/2084(INI))

Výbor pro ústavní záležitosti

Zpravodaj: Paulo Rangel

OBSAH

	Strana
VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ – SHRUTÍ SKUTEČNOSTÍ A ZJIŠTĚNÍ	3
PŘÍLOHA: SEZNAM SUBJEKTŮ NEBO OSOB, OD NICHŽ ZPRAVODAJ OBDRŽEL PODNĚTY	7
NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU	8
INFORMACE O PŘIJETÍ V PŘÍSLUŠNÉM VÝBORU	17
JMENOVITÉ KONEČNÉ HLASOVÁNÍ V PŘÍSLUŠNÉM VÝBORU	18

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ – SHRNUTÍ SKUTEČNOSTÍ A ZJIŠTĚNÍ

Úvod

Čtrnáct let poté, co vstoupila v platnost Lisabonská smlouva, považoval Výbor pro ústavní záležitosti (AFCO) za nezbytné vypracovat prováděcí zprávu z vlastního podnětu, v níž zhodnotí provádění ustanovení Smlouvy, která se týkají vnitrostátních parlamentů.

Cílem této zprávy je posoudit využívání stávajících mechanismů pro účast vnitrostátních parlamentů na evropském politickém procesu a budoucí perspektivy jeho vývoje. Na základě tohoto posouzení se pak zpráva zabývá případným zlepšením těchto mechanismů s cílem přiblížit vnitrostátní parlamenty celkovému procesu integrace. Přihlíží k dřívějším diskusím a k doporučením, jež byla předložena od doby schválení předchozí zprávy o provádění, např. Konferencí o budoucnosti Evropy a pracovní skupinou pro subsidiaritu, proporcionalitu a scénář „Méně, zato efektivněji“.

I. Prvotní funkce vnitrostátních parlamentů: kontrola evropských politik prostřednictvím pověření vlastních vlád zastoupených v Radě a v Evropské radě

Lisabonská smlouva proslula jako smlouva parlamentů, a to proto, že značně posílila pravomoci Evropského parlamentu a přiznala vnitrostátním parlamentům jejich vlastní ústavní úlohu v evropském rámci. Vnitrostátní parlamenty získaly zásadní úlohu při zajišťování demokratické legitimacy Unie, podpoře její plurality a různorodosti a dohledu nad jejím ústavním fungováním.

Vnitrostátní parlamenty jsou politickými činiteli na různých úrovních správy i výzkumnými pracovníky považovány za důležité aktéry přispívající k posílení demokratického základu projektu EU. Zvláště aktivní účast vnitrostátních parlamentů na unijních záležitostech a zesílená kontrola vnitrostátních vlád vnitrostátními parlamenty jsou zásadní pro zajištění demokratické odpovědnosti a legitimacy institucionálního systému EU. Ačkoli však byly vnitrostátní parlamenty začleněny do znění Smluv, mohla by být jejich schopnost zasahovat do záležitostí EU ještě zlepšena. Vnitrostátní parlamenty jsou ochotny hrát aktivnější úlohu v záležitostech EU prostřednictvím většího zapojení do otázek týkajících se podstaty politik a právních předpisů EU, což by znamenalo, že by se nevěnovaly pouze otázkám subsidiarity. Zintenzivňují se diskuse o tom, že by vnitrostátní parlamenty mohly dostat možnost zasahovat do celého rozhodovacího procesu.

Pro demokratické fungování orgánů je nutné, aby bylo možné pohnat činitele s rozhodovací pravomocí k odpovědnosti. V tomto ohledu má evropský institucionální systém jednu zvláštnost: Rada Unie se řadí jak do zákonodárné složky (normotvůrce), tak do složky výkonné, neboť je orgánem složeným z činitelů s vnitrostátní výkonnou mocí. Tento hybridní charakter komplikuje politickou kontrolu, kterou lze nad tímto orgánem vykonávat, neboť výsady Evropského parlamentu jsou omezené. V této souvislosti hrají vnitrostátní parlamenty zásadní úlohu při zajišťování demokratického fungování Unie, a to díky kontrole, kterou vykonávají nad evropskou politikou vlád členských států, jak je stanoveno ve Smlouvě.

Tato kontrola je však ztížena nedostatečnou transparentností činnosti Rady, která navzdory určitým zlepšením v praxi přetrvává. Přístup k informacím, který je předpokladem pro výkon politické kontroly nad vládou určitého členského státu, je přirozeně a především záležitostí

vnitrostátních pravidel a postupů, které se v jednotlivých státech značně liší. Mohla by však být prosazována společná minimální pravidla, aby se zajistila větší transparentnost činnosti Rady vůči vnitrostátním parlamentům. Tato transparentnost by se měla vztahovat zejména na hlasování jednotlivých členských států v Radě, které by mělo být veřejné, a pokud možno i na zasedání Rady, která by měla být v budoucnu rovněž veřejná. Sledování činnosti a hlasování členských států v Radě by totiž bylo pro vnitrostátní parlamenty nejučinnějším způsobem, jak vykonávat řádnou kontrolu nad evropskou politikou jejich vlád.

II. Konkrétní ústavní příspěvek vnitrostátních parlamentů na evropské úrovni: vytvoření evropské politické sféry

Jestliže Lisabonská smlouva vyzývá k navázání užších vztahů mezi vnitrostátními parlamenty a evropskými orgány, činí tak přirozeně proto, že očekává jejich konkrétní příspěvek nad rámec toho, co vyjadřují představitelé výkonné moci těchto států prostřednictvím svých vystoupení a hlasování v Radě a v Evropské radě. Mezi účastí vnitrostátních parlamentů na evropském životě a zapojením vlád členských států do výše uvedené Rady a Evropské rady existuje skutečný druhový rozdíl. Zatímco vlády reprezentují jediný politický postoj, který se odráží v nedělitelnosti jejich hlasu, vnitrostátní parlamenty jsou skutečným vyjádřením plurality a vnitřní rozmanitosti (aniž je dotčeno přísné respektování vůle většiny vyjádřené v parlamentu). Konkrétním příspěvkem, který mohou vnitrostátní parlamenty přinést na evropskou úroveň, je právě tato (proporcionálně vyjádřená) rozmanitost vnitrostátních pohledů. Zatím však nebylo učiněno téměř nic pro to, aby byla věnována pozornost nenahraditelné ústavní funkci vnitrostátních parlamentů v evropském životě. Tato funkce přitom významně přispívá k vytvoření skutečného evropského politického prostoru a ke skutečně autentickému veřejnému prostoru. Opoziční stanoviska ve vnitrostátním parlamentu by se totiž mohla shodovat s většinovým stanoviskem v jiném parlamentu a interakce mezi nimi odráží vznik evropské politické arény. Cílem zprávy je, mimo jiné, překlenout tuto propast. Zaprvé, rozhodně podpořit zastoupení vnitřní plurality prostřednictvím delegací vnitrostátních parlamentů při všech jeho společných akcích, úměrně k zastoupení v politických uskupeních. Zadruhé, umožnit menšinovým uskupením, která zastávají menšinová stanoviska, aby připojila své nesouhlasné názory k odůvodněným stanoviskům, aniž by se tím oslabovala závazná vůle většiny, kterou přijatá stanoviska vyjadřují.

III. Na cestě k plné interinstitucionální spolupráci: rozvoj evropské politické sféry

Vytvoření evropské politické arény je samozřejmě podporováno posílením veškerých již existujících iniciativ. Probíhající spolupráce mezi orgány EU a vnitrostátními parlamenty zaznamenala totiž v posledním desetiletí výrazné zlepšení.

Ačkoli tato spolupráce úzce souvisí s dialogem mezi samotnými orgány vnitrostátní zákonodárné moci, stále je co zlepšovat. Především by mělo být vyvinuto úsilí o zjednodušení současného rámce vztahů mezi EU a vnitrostátními parlamenty, včetně konference předsedů parlamentů EU, COSAC, meziparlamentní konference o stabilitě, hospodářské koordinaci a správě v EU, skupiny pro společnou parlamentní kontrolu Europolu, meziparlamentních setkání výborů a společných parlamentních setkání, což je pouze stručný výčet. Mimořádně cenný by v tomto ohledu byl rozvoj přístupu založeného na výborech.

Je zapotřebí lepší koordinace a organizace meziparlamentní spolupráce z hlediska času a obsahu, aby se zabránilo únavě z této formy spolupráce. Kromě toho je nutná lepší spolupráce

mezi vnitrostátními parlamenty/komorami samotnými, aby mohly prozkoumat stávající mechanismy pro ovlivňování záležitostí EU. Přístup k meziparlamentní spolupráci založený na výborech se zdá být upřednostňován.

Měl by být uspořádán „Evropský týden“, který by se mohl konat současně ve 27 vnitrostátních parlamentech a jehož by se měli účastnit komisaři, poslanci Evropského parlamentu a ministři úřadujícího předsednictví Rady, kteří by diskutovali o evropských záležitostech s poslanci vnitrostátních a případně regionálních parlamentů. Pro konání „Evropského týdne“ by byla nutná reforma „jednacích řádů“ vnitrostátních parlamentů a Evropského parlamentu, aniž by však ohrožovala výsadu svrchovanosti každého z těchto parlamentů.

IV. Úloha vnitrostátních parlamentů v souvislosti s kontrolou subsidiarity

Vnitrostátní parlamenty si uvědomují, že toto je jedna z jejich nejdůležitějších ústavních pravomocí, a jsou jednotné ve svém hodnocení fungování mechanismu včasného varování, který může vést k udělení „žluté“ nebo „oranžové“ karty a který podle nich nefunguje správně.

Zdá se, že odůvodněná stanoviska předložená vnitrostátními parlamenty nezpomalují ani nezastavují legislativní procesy EU, zejména proto, že by měla být předložena do osmi týdnů od okamžiku, kdy Komise předložila svůj legislativní návrh. Tato lhůta je však omezujícím faktorem, který vnitrostátní parlamenty od předkládání odůvodněných stanovisek odrazuje, a proto ji všichni klíčoví aktéři v tomto procesu považují za nedostatečnou, zejména kvůli zpožděním při předávání jednotlivých prvků složitých legislativních balíčků vnitrostátním parlamentům a společným obdobím dovolených a svátků, kdy má většina vnitrostátních parlamentů přestávku v činnosti. Nelze ji ale změnit, aniž by byla změněna Smlouva. Předchozí zpráva o provádění navrhovala zavedení technické lhůty pro oznámení, která by osmitýdenní lhůtu de facto prodloužila. V důsledku toho přijala Komise zmírňující opatření a od roku 2019 vylučuje při stanovování osmitýdenní lhůty, během níž mají vnitrostátní parlamenty zasílat odůvodněná stanoviska, období svátků na konci roku. Prodloužení lhůty, které požadují vnitrostátní parlamenty, je však nutné zvážit v rámci jednání o možných změnách Smlouvy.

Zdá se, že vnitrostátní parlamenty a evropské orgány si vykládají zásadu subsidiarity odlišně, což může mít určitý dopad na provádění mechanismu včasného varování, neboť to snižuje jeho účinnost. Na tuto skutečnost je rovněž upozorňováno v doporučeních Konference o budoucnosti Evropy, v nichž se objevují různé návrhy. Větší jasnosti, pokud jde o použitelnost a posouzení zásady subsidiarity, by proto napomohlo vypracování společného přístupu k této zásadě, jenž by zohledňoval kritéria obsažená v protokolu o používání subsidiarity a proporcionality, který byl původně připojen k Amsterodamské smlouvě, příslušnou judikaturu Evropského soudního dvora i vlastní praxi Komise. Tento společný přístup by se rovněž mohl pokusit zohlednit rozdíl mezi subsidiaritou v úzkém a širším smyslu (druhý případ zahrnuje i svěření pravomocí a proporcionalitu) a vyhnout se příliš restriktivnímu pojetí zásady subsidiarity.

Na Konferenci o budoucnosti Evropy se diskutovalo i o postupu „zelené karty“, kterým se zpráva z roku 2018 také zabývala. Konference v opatření 40 odst. 2 navrhla, aby vnitrostátním parlamentům (a regionálním parlamentům s legislativními pravomocemi) byla poskytnuta „možnost navrhnout legislativní iniciativu na evropské úrovni“. K realizaci tohoto

opatření Konference o budoucnosti Evropy by byla nutná revize Smlouvy. Ačkoli uznáváme úlohu vnitrostátních parlamentů v Evropské unii, je třeba zdůraznit, že v institucionálním rámci Unie netvoří „třetí komoru“, a proto by jim přímé právo iniciativy nemělo být uděleno. Jak bylo vyjasněno v předchozí zprávě o provádění, takováto inovace by nutně měla tři omezení: nemůže se jednat o skutečnou legislativní iniciativu, neboť to je právo vyhrazené výlučně Komisi (ani Parlament, ani Rada nemohou v současné době iniciovat právní předpisy, ačkoli jakákoli budoucí revize Smlouvy by měla právo legislativního podnětu Evropskému parlamentu přiznat); nemůže být použita v souvislosti se zrušením stávajícího právního předpisu EU, neboť by představovala jakousi opačnou „červenou“ kartu, a konečně by její součástí nemělo být jakékoli oprávnění měnit právní předpisy EU (tím by si vnitrostátní parlamenty přisvojily pravomoci, které mají podle Smluv EP a Rada). Tato myšlenka je tedy velmi chvályhodná, neboť odráží správné pochopení subsidiarity v tom smyslu, že vnitrostátní parlamenty uznávají, že některé záležitosti patří do výlučné pravomoci Unie. Její plné zavedení by znamenalo právo na předložení návrhu nebo doporučení, které by v případě, že by byl překročen práh podpory ze strany vnitrostátních parlamentů, mohlo vést k povinnosti Komise, aby v případě zamítnutí příslušného návrhu nebo doporučení předložila odůvodněnou odpověď. Nejprve by však musely získat podporu Evropského parlamentu.

**PŘÍLOHA: SEZNAM SUBJEKTŮ NEBO OSOB,
OD NICHŽ ZPRAVODAJ OBDRŽEL PODNĚTY**

Zpravodaj prohlašuje na svou výlučnou odpovědnost, že neobdržel informace od žádného subjektu nebo osoby, které mají být uvedeny v této příloze podle článku 8 přílohy I jednacího řádu.

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

o provádění ustanovení Smlouvy o vnitrostátních parlamentech (2023/2084(INI))

Evropský parlament,

- s ohledem na Smlouvu o Evropské unii (SEU), zejména na její článek 5 o svěřeni pravomocí a subsidiaritě, čl. 10 odst. 1 o zastupitelské demokracii, čl. 10 odst. 2 o zastoupení občanů EU, čl. 10 odst. 3 o právu občanů EU podílet se na demokratickém životě Unie, čl. 10 odst. 4 o úloze evropských politických stran, článek 11 o participativní demokracii, článek 12 o úloze vnitrostátních parlamentů, čl. 48 odst. 3 o řádném postupu pro přijímání změn a čl. 48 odst. 7 (překlenovací ustanovení),
- s ohledem na protokol č. 1 o úloze vnitrostátních parlamentů v Evropské unii¹, který tvoří přílohu Amsterodamské smlouvy, a na protokol č. 2 o používání zásad subsidiarity a proporcionality², který tvoří přílohu Lisabonské smlouvy,
- s ohledem na článek 15 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU) a články 41 a 42 Listiny základních práv Evropské unie,
- s ohledem na svá usnesení ze dne 7. května 2009 o vývoji vztahů mezi Evropským parlamentem a vnitrostátními parlamenty v rámci Lisabonské smlouvy³, ze dne 16. dubna 2014 o vztazích mezi Evropským parlamentem a vnitrostátními parlamenty⁴ a ze dne 19. dubna 2018 o provádění ustanovení Smlouvy týkajících se vnitrostátních parlamentů⁵,
- s ohledem na návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o statutu a financování evropských politických stran a evropských politických nadací (COM(2021)0734),
- s ohledem na výroční zprávu Komise o používání zásad subsidiarity a proporcionality a o vztazích s vnitrostátními parlamenty za rok 2018 ze dne 11. července 2019 (COM(2019)0333), za rok 2019 ze dne 30. června 2020 (COM(2020)0272), za rok 2020 ze dne 23. července 2021 (COM(2021)0417) a za rok 2021 ze dne 1. srpna 2022 (COM(2022)0366),
- s ohledem na výroční zprávy ředitelství Evropského parlamentu pro vztahy s vnitrostátními parlamenty, zejména na zprávu z roku 2022 o vztazích mezi Evropským parlamentem a vnitrostátními parlamenty v EU,
- s ohledem na své usnesení ze dne 20. ledna 2021 o kontrole uplatňování práva EU v letech 2017, 2018 a 2019⁶ a ze dne 19. května 2022 o zprávě Komise o právním státu za

¹ Úř. věst. C 202, 7.6.2016, s. 203.

² Úř. věst. C 115, 9.5.2008, s. 206.

³ Úř. věst. C 212 E, 5.8.2010, s. 94.

⁴ Úř. věst. C 443, 22.12.2017, s. 40.

⁵ Úř. věst. C 390, 18.11.2019, s. 121.

⁶ Úř. věst. C 456, 10.11.2021, s. 56.

rok 2021⁷,

- s ohledem na své usnesení ze dne 24. června 2021 o účelnosti a subsidiaritě a proporcionalitě právních předpisů Evropské unie – zpráva o zdokonalení tvorby právních předpisů za roky 2017, 2018 a 2019⁸,
- s ohledem na zprávu pracovní skupiny pro subsidiaritu, proporcionalitu a scénář „Méně, zato efektivněji“ ze dne 10. července 2018 nazvanou „Aktivní subsidiarita – nový způsob práce“⁹,
- s ohledem na své usnesení ze dne 15. ledna 2020 o postoji Evropského parlamentu ke konferenci o budoucnosti Evropy¹⁰ a ze dne 4. května 2022 o opatřeních v návaznosti na Konferenci o budoucnosti Evropy¹¹,
- s ohledem na své usnesení ze dne 9. června 2022 o výzvě ke svolání konventu k revizi Smluv¹²,
- s ohledem své usnesení ze dne 22. listopadu 2023 o návrzích Evropského parlamentu na změnu Smluv¹³,
- s ohledem na článek 13 Smlouvy o stabilitě, koordinaci a správě v hospodářské a měnové unii, který zakotvuje pořádání meziparlamentních konferencí za účelem projednání rozpočtových politik a dalších otázek, na něž se vztahuje Smlouva,
- s ohledem na své usnesení ze dne 15. března 2023 o evropském semestru pro koordinaci hospodářských politik 2023¹⁴,
- s ohledem na závěry předsednictví v návaznosti na Konferenci předsedů parlamentů Evropské unie, která se konala v Praze ve dnech 24. a 25. dubna 2023¹⁵,
- s ohledem na závěry plenárního zasedání LXIX. Konference výborů pro evropské záležitosti (COSAC), která se konala ve Stockholmu ve dnech 14.–16. května 2023¹⁶,
- s ohledem na prohlášení z Leónu o parlamentarismu přijaté na Konferenci připomínající mezinárodní den parlamentarismu – posílení parlamentů za účelem zlepšení demokracie, která se konala v Leónu ve dnech 30. června a 1. července 2023¹⁷,
- s ohledem na článek 54 jednacího řádu a čl. 1 odst. 1 písm. e) a přílohu 3 rozhodnutí

⁷ Úř. věst. C 479, 16.12.2022, s. 18.

⁸ Úř. věst. C 81, 18.2.2022, s. 74.

⁹ Aktivní subsidiarita – nový způsob práce, [zpráva](#) pracovní skupiny pro subsidiaritu, proporcionalitu a scénář „Méně, zato efektivněji“, 10. července 2018.

¹⁰ Úř. věst. C 270, 7.7.2021, s. 71.

¹¹ Úř. věst. C 465, 6.12.2022, s. 109.

¹² Úř. věst. C 493, 27.12.2022, s. 130.

¹³ Přijaté texty, P9_TA(2023)0427.

¹⁴ Přijaté texty, P9_TA(2023)0078.

¹⁵ https://parleu2022.cz/wp-content/uploads/2023/04/EUSC-zaverecne-prohlaseni-final_CS-2.pdf.

¹⁶ <https://secure.ipex.eu/IPEXL-WEB/download/file/8a8629a88827df1e018828991e660000/Contribution%20adopted%20by%20the%20LXIX%20COSAC.pdf>.

¹⁷ https://www.congreso.es/backoffice_doc/prensa/notas_prensa/99181_1688138271277.pdf.

Konference předsedů ze dne 12. prosince 2002 o postupu udělování svolení k vypracování zpráv z vlastního podnětu,

- s ohledem na zprávu Výboru pro ústavní záležitosti (A9-0429/2023),
- A. vzhledem k tomu, že aktivní účast vnitrostátních parlamentů na evropských záležitostech a zesílená kontrola vnitrostátních vlád vnitrostátními parlamenty mají zásadní význam pro zajištění demokratické odpovědnosti a legitimacy institucionálního systému EU;
- B. vzhledem k tomu, že vnitrostátní parlamenty „aktivně přispívají k řádnému fungování Unie“ (článek 12 SEU) a společně s Evropským parlamentem hrají zásadní úlohu při posilování demokratické legitimacy projektu EU, posilují důvěru občanů a přispívají k udržitelnosti a odolnosti evropského projektu;
- C. vzhledem k tomu, že stávající nástroje pro účast vnitrostátních parlamentů na evropských záležitostech jsou z velké části neznámé, a to jak mezi činiteli s rozhodovací pravomocí, tak mezi širokou veřejností; vzhledem k tomu, že je zapotřebí zvýšit povědomí o těchto nástrojích;
- D. vzhledem k tomu, že odpovědnost a kontrola vlád jednotlivých členských států vůči parlamentům v rámci evropských záležitostí, která se odvíjí od zvláštních vnitrostátních postupů, je základním kamenem úlohy vnitrostátních parlamentů ve stávajícím rámci evropských Smluv;
- E. vzhledem k tomu, že tuto odpovědnost a kontrolu lze usnadnit větší transparentností v Radě, zejména pokud jde o záznamy hlasování a postoje členských států; vzhledem k tomu, že vnitrostátní parlamenty a Evropský parlament by měly zvýšit tlak na Radu, aby v průběhu legislativního procesu jednala transparentněji a byla odpovědnější; vzhledem k tomu, že dále přístup k dokumentům ostatních unijních orgánů umožňuje vnitrostátním parlamentům náležitě vykonávat kontrolu;
- F. vzhledem k tomu, že nedostatečná transparentnost legislativních a rozhodovacích procesů EU může ohrozit jak výsady vnitrostátních parlamentů podle Smluv a příslušných protokolů, tak zejména jejich úlohu při kontrole vnitrostátních vlád zastoupených v Radě;
- G. vzhledem k tomu, že pluralita obohacuje debatu na evropské úrovni, a je tudíž velmi přínosná pro Unii a zastoupení parlamentní opozice v evropských záležitostech a zároveň napomáhá vyvážit většiny v každém parlamentu při jejich plném respektování a v souladu s jejich poměrným zastoupením; vzhledem k tomu, že postoje a zastoupení vnitrostátní parlamentní opozice by měly být zohledněny na úrovni EU a mohly by se ukázat jako užitečné mimo jiné při procesu budoucí revize Smluv EU, a to při respektování pravomocí vnitrostátních parlamentů, pokud jde o jejich zastoupení;
- H. vzhledem k tomu, že protokol č. 2 (článek 6) uznává, že vnitrostátní parlamenty mohou konzultovat regionální parlamenty s legislativními pravomocemi, avšak úloha regionálních parlamentů z velké části závisí na vnitrostátních ujednáních a velmi často zůstává poradní; vzhledem k tomu, že Komise, Rada, členské státy a jejich vnitrostátní parlamenty by měly vzít v potaz úlohu regionálních parlamentů s legislativními pravomocemi a podporovat jejich zapojení, zejména pokud mohou být dotčeny výlučně

regionální pravomoci;

- I. vzhledem k tomu, že mnoho členů Výboru regionů má regionální volební mandát; vzhledem k tomu, že by se mohla vést diskuse o úloze Výboru regionů co do sbližování regionálních parlamentů s celkovým integračním procesem a posilování evropské demokracie;
- J. vzhledem k tomu, že vnitrostátními parlamenty a jejich úlohou v institucionálním rámci EU se zabývala řada návrhů obsažených ve zprávě o konečném výsledku Konference o budoucnosti Evropy; vzhledem k tomu, že zkušenosti z Konference o budoucnosti Evropy ukázaly plodnou alianci mezi vnitrostátními parlamenty a Evropským parlamentem;
- K. vzhledem k tomu, že vnitrostátní parlamenty hrají roli při jakékoli revizi evropských smluv, zejména s cílem posílit parlamentní rozměr a demokratický život EU; vzhledem k tomu, že Evropský parlament ve svém usnesení ze dne 9. června 2022 vyzval ke svolání konventu pro revizi Smluv;
- L. vzhledem k tomu, že evropská veřejná sféra by mohla být podpořena řadou fór v rámci evropské agendy a tato fóra by mohla být podpořena prostřednictvím společného „Evropského týdne“, v jehož průběhu by členové vnitrostátních a regionálních parlamentních komor souběžně diskutovali o evropských záležitostech s komisaři, poslanci Evropského parlamentu a ministry z úřadujícího předsednictví Rady; vzhledem k tomu, že rozvoji skutečné evropské veřejné sféry by rovněž prospěla větší informovanost občanů, jejich zapojení a dialog s nimi;
- M. vzhledem k tomu, že zapojení vnitrostátních parlamentů do záležitostí EU by mělo být rovněž posíleno na základě tematického přístupu, přístupu založeného na výboru nebo ad hoc; vzhledem k tomu, že formát meziparlamentních setkání výborů by měl být dále zpřesněn;
- N. vzhledem k tomu, že vnitrostátní parlamenty projevují zájem o větší zapojení do podstaty politik a právních předpisů EU, a nikoli pouze do mechanismu včasného varování (EWS), který se týká výhradně subsidiarity;
- O. vzhledem k tomu, že uplatňování práva vnitrostátních parlamentů kontrolovat dodržování zásady subsidiarity na základě mechanismu včasného varování posílilo zapojení vnitrostátních parlamentů do rozhodovacího procesu EU;
- P. vzhledem k tomu, že odůvodněná stanoviska předložená vnitrostátními parlamenty posilují evropský legislativní proces posouzením souladu s principem subsidiarity; vzhledem k tomu, že osmitýdenní lhůta stanovená v článku 4 protokolu č. 1 se ukázala jako nedostatečná pro včasné sledování dodržování zásady subsidiarity a měla by být prodloužena v rámci příští revize Smlouvy;
- Q. vzhledem k tomu, že evropské politické strany hrají zásadní úlohu při překonávání propasti mezi EU a vnitrostátními parlamenty; vzhledem k tomu, že překážky v právních předpisech brání smysluplnějšímu propojení evropských politických stran a vnitrostátních stran; vzhledem k tomu, že lze zvážit inovativní a silnější nástroje spolupráce mezi vnitrostátními parlamenty a Evropským parlamentem, včetně intenzivnějšího dialogu mezi politickými skupinami;

- R. vzhledem k tomu, že ve zprávě o provádění z roku 2018 bylo doporučeno, aby vnitrostátní parlamenty měly možnost předložit Komisi konstruktivní návrhy ke zvážení, s náležitým ohledem na právo iniciativy Komise;
- S. vzhledem k tomu, že Konference o budoucnosti Evropy doporučila, aby vnitrostátním parlamentům a regionálním parlamentům s legislativními pravomocemi „byla poskytnuta možnost navrhnout legislativní iniciativu na evropské úrovni“, tedy nástroj, který by jim umožňoval předkládat Komisi konstruktivní návrhy ke zvážení, a to s náležitým ohledem na právo iniciativy Komise a poté, co by si nejprve zajistily podporu Parlamentu; vzhledem k tomu, že cíl dosáhnout plného práva podnětu pro Evropský parlament byl během stávajícího volebního období při mnoha příležitostech zdůrazněn;
- T. vzhledem k tomu, že Parlament ve svém usnesení ze dne 9. června 2022 vyzval k zavedení obecného přímého práva legislativního podnětu pro Evropský parlament; vzhledem k tomu, že po udělení tohoto práva by měly být postupy „zelené karty“ soustředěny na Parlament;
- U. vzhledem k tomu, že zavedení postupu „červené karty“ nelze považovat za vhodný a konstruktivní nástroj v rámci cíle zvýšit účast vnitrostátních parlamentů na procesu evropské integrace;
- V. vzhledem k tomu, že IPEX, platforma pro průběžnou výměnu informací mezi vnitrostátními parlamenty navzájem a mezi vnitrostátními parlamenty a evropskými orgány, by měla být v souladu s její digitální strategií dále rozvíjena; vzhledem k tomu, že Evropský parlament v této oblasti hraje významnou podpůrnou úlohu;
- W. vzhledem k tomu, že vnitrostátní parlamenty mají příslušné pravomoci v oblasti svobody, bezpečnosti a práva podle článků 70, 85 a 88 SFEU a měly by proto v budoucnu hrát důležitou úlohu, pokud jde o bezpečnostní a obrannou politiku Unie, a to i na základě meziparlamentní konference o společné zahraniční a bezpečnostní politice a společné bezpečnostní a obranné politice (SZBP/SBOP), jak je stanoveno v článku 10 protokolu č. 1;

Kontrola vládní aktivity v evropských záležitostech

1. domnívá se, že provádění práv a povinností vnitrostátních parlamentů vyplývajících z Lisabonské smlouvy posílilo jejich úlohu v evropském ústavním rámci, čímž zajistilo větší pluralismus a demokratickou legitimitu a lepší fungování Unie;
2. zastává názor, že odpovědnost vnitrostátních vlád vůči vnitrostátním parlamentům, jak je zakotvena v čl. 10 odst. 2 SEU, je základním kamenem úlohy vnitrostátních parlamentních komor v Evropské unii; domnívá se, že vnitrostátní parlamenty jsou partnerem při udržování institucionální rovnováhy EU; vybízí vnitrostátní parlamenty, aby vykonávaly své evropské funkce v plném rozsahu a využívaly je k přímému ovlivňování a kontrole obsahu evropských politik, zejména prostřednictvím sledování svých vnitrostátních vlád, když jednají jako členové Evropské rady; vyzývá poslance vnitrostátních a regionálních parlamentů, aby při rozhodování podporovali „evropské svědomí“ a uznali přímý dopad politik EU na jejich voliče; oceňuje dobré zkušenosti se spoluprací mezi vnitrostátními parlamenty a Evropským parlamentem a domnívá se, že vnitrostátní parlamenty a Evropský parlament mají potenciál stát se přirozenými spojenci, pokud jde o vytvoření silnějšího parlamentního rozměru EU;

3. vyzývá členské státy, aby zajistily, že vnitrostátním parlamentům bude poskytnut dostatek času, kapacity, zdrojů a nezbytného přístupu k informacím, aby mohly plnit svou ústavní úlohu kontroly, a tím legitimizovat činnost vnitrostátních vlád, když tyto vlády jednají na evropské úrovni; připomíná význam přístupu k informacím a uznává, že Rada musí přijmout nezbytné záruky bezpečnosti dokumentů a zároveň zajistit, aby vnitrostátní parlamenty mohly vykonávat demokratickou kontrolu nad svými vládami, mimo jiné prostřednictvím přístupu k legislativní databázi Rady, a to zároveň při plném respektování důvěrnosti;
4. domnívá se, že transparentnost pracovních metod a rozhodovacích procesů orgánů EU je předpokladem pro to, aby vnitrostátní parlamenty mohly účinně plnit svou institucionální úlohu vyplývající ze Smluv; vyzývá proto ke zveřejnění záznamů o hlasování a postojích členských států v Radě; dále vyzývá vnitrostátní parlamenty, aby plně využívaly svých příslušných pravomocí, mimo jiné tak, že upraví svou vnitřní organizaci, harmonogramy a jednací řády tak, aby to bylo možné; vybízí vnitrostátní parlamenty, aby zavedly inovativnější a silnější nástroje spolupráce na politické a správní úrovni, včetně intenzivnějších forem výměny a dialogu s evropskými politickými skupinami, a k těmto se sám zavazuje;
5. podporuje posílený politický dialog mezi evropskými orgány a vnitrostátními parlamenty a připomíná, že rozhodnutí musí být přijímána v souladu s ústavními pravomocemi, Smlouvami EU a *acquis* EU a s přihlédnutím k jasnému vymezení příslušných rozhodovacích pravomocí vnitrostátních, místních, regionálních a evropských orgánů;
6. konstatuje, že sladění evropského semestru s programy vnitrostátních parlamentů by mohlo dále přispět ke koordinaci hospodářských politik, přičemž zdůrazňuje, že toto sladění by nemělo opomíjet pravomoci v oblasti samosprávy a příslušný jednací řád každé parlamentní komory;
7. vyzývá proto, aby vnitrostátní parlamenty měly posílenou úlohu při zavádění vnitrostátní lhůty pro dialog o rozpočtu a ekonomické politice, během níž by vnitrostátní parlamenty mohly spolupracovat, projednat evropský semestr a zapojit se do něj tím, že svým vládám poskytnou mandát pro jejich jednání s Komisí a Radou;

Rozvoj evropské veřejné sféry

8. zdůrazňuje v tomto ohledu význam zásady poměrného zastoupení členů různých politických stran; doporučuje tedy, aby delegace vnitrostátních parlamentů, které působí u orgánů EU, odrážely politickou rozmanitost;
9. bere na vědomí, že závazná vůle parlamentních většin by mohla být vyjádřena v podobě stanovisek vydaných vnitrostátními parlamenty v rámci nebo mimo rámec mechanismu včasného varování; podporuje však myšlenku, aby politické menšiny ve vnitrostátních parlamentech měly příležitost vyjádřit nesouhlasný postoj, který by pak mohl být uveden v příloze těchto stanovisek;
10. domnívá se, že interakci s vnitrostátními parlamenty lze nepřímo podpořit posílením postavení evropských politických stran; opakuje svou dlouhodobou výzvu, aby se tyto strany mohly aktivně angažovat v politické sféře členských států a podporovat své členské strany, pokud jde o otázky EU; vyzývá k rychlému dokončení přepracovaného znění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) č. 1141/2014 ze dne 22.

října 2014 o statusu a financování evropských politických stran a evropských politických nadací¹⁸ s cílem umožnit evropským politickým stranám podporovat své členské strany v kampani před volbami do Evropského parlamentu a v kampaních k referendům o záležitostech EU;

11. domnívá se, že zavedení každoročního Evropského týdne by poslancům Evropského parlamentu, komisařům a ministrům úřadujícího předsednictví Rady umožnilo stanout před všemi vnitrostátními a případně regionálními parlamenty, aby projednali a vysvětlili evropskou agendu spolu s poslanci vnitrostátních parlamentů; navrhuje zahájit diskusi o vytvoření společného politického prohlášení nebo rámcové dohody mezi vnitrostátními parlamenty a Evropským parlamentem, pokud jde o organizaci navrhovaného Evropského týdne, s cílem poskytnout soudržnější rámec spolupráce na politické, institucionální a administrativní úrovni; domnívá se, že při navrhování Evropského týdne je třeba se poučit ze stávajících a minulých fór, jako je parlamentní týden, který pořádá konference o evropském semestru a meziparlamentní konference o stabilitě, hospodářské koordinaci a správě v Evropské unii, jakož i Konference o budoucnosti Evropy; dále se domnívá, že by schůzky politických rodin a shromáždění vnitrostátních a evropských politických skupin v rámci meziparlamentní spolupráce EU mohly přinést přidanou hodnotu v podobě skutečné evropské politické diskuse;
12. domnívá se, že větší zapojení vnitrostátních parlamentů kandidátských zemí je zásadním nástrojem k tomu, aby byla strategie rozšíření EU úspěšná; navrhuje, aby se do navrhovaného Evropského týdne zapojili zástupci vnitrostátních parlamentů z kandidátských zemí;

Podpora reformy mechanismu včasného varování

13. zdůrazňuje, že nejvýznamnější výsadou vnitrostátních parlamentů, kterou přinesla Lisabonská smlouva, je jejich schopnost kontrolovat dodržování zásady subsidiarity v raných fázích legislativních postupů EU;
14. konstatuje, že postupy, jako jsou „žluté“ nebo „oranžové“ karty, nejsou využívány příliš často; navrhuje, aby se všechny orgány EU a členské státy dohodly na společném porozumění zásadám subsidiarity a proporcionality, které byly původně připojeny k Amsterodamské smlouvě, příslušné judikatuře Evropského soudního dvora a vlastní praxi Komise; domnívá se, že rozvoj tohoto společného porozumění by měl zahrnovat všechny prvky subsidiarity a měl by být podporován novými nástroji spolupráce;
15. bere na vědomí požadavek vnitrostátních parlamentů, aby byla prodloužena osmitýdenní lhůta, během níž mohou vnitrostátní parlamenty vydávat odůvodněná stanoviska podle článku 3 protokolu č. 1; zdůrazňuje však, že současný rámec stanovený Smlouvou prodloužení této lhůty neumožňuje; konstatuje, že jako zmírňující opatření začala Komise od roku 2019 při stanovování osmitýdenní lhůty, během níž mají vnitrostátní parlamenty zasílat odůvodněná stanoviska, vylučovat období na konci roku; domnívá se proto, že zavedení dvanáctitýdenní lhůty by mělo být zohledněno v rámci příští revize Smlouvy;
16. vybízí vnitrostátní parlamenty, aby začleňovaly odůvodněná stanoviska regionálních parlamentů s legislativními pravomocemi do svých konečných odůvodněných

¹⁸ Úř. věst. L 317, 4.11.2014, s. 1.

stanovisek, která jsou zasílána předsedům Parlamentu, Rady a Komise, pokud jsou dotčeny výlučné regionální pravomoci;

17. navrhuje, aby byl vytvořen systém, někdy označovaný jako postup „zelené karty“, v jehož rámci by nejméně třetina vnitrostátních parlamentů mohla požádat Komisi nebo Evropský parlament, jakmile bude Evropskému parlamentu uděleno obecné přímé právo iniciativy, aby předložily návrhy s cílem pozitivně ovlivnit evropskou diskusi; v tomto ohledu navrhuje, aby Komise nebo Evropský parlament mohly využívat právo buď tyto návrhy přijmout, nebo vypracovat formální odpověď s uvedením důvodů, proč tak neučinily; upozorňuje na to, že takový postup nemůže představovat pravomoc iniciativy nebo pravomoc stažení nebo změny právních předpisů, neboť by to znamenalo rozvrácení postupu Unie a rozdělení pravomocí mezi vnitrostátní a evropskou úroveň, a tedy porušení Smluv;

Uplatňování práva na informace

18. opětovně potvrzuje, že článek 12 SEU a protokol č. 1 poskytují vnitrostátním parlamentům právo získávat informace přímo od orgánů EU; navrhuje, aby bylo právo na informace rozšířeno i na regionální parlamenty s legislativními pravomocemi;
19. doporučuje vnitrostátním parlamentům, aby využívaly platformu IPEX včas, aby bylo zajištěno brzké zahájení mechanismu vnitrostátní kontroly; doporučuje využívat platformu IPEX jako kanál pro systematické sdílení informací a včasné upozorňování na záležitosti spojené se subsidiaritou; vítá aktualizovanou verzi pokynů IPEX schválenou na schůzi generálních tajemníků v únoru 2023, která odráží novou verzi platformy IPEX a příležitosti a nástroje, které tato nová verze nabízí;

Na cestě k lepší interinstitucionální spolupráci

20. bere na vědomí současnou spolupráci mezi Evropským parlamentem a vnitrostátními parlamenty v rámci konference COSAC, Meziparlamentní konference o SZBP a v rámci článku 13 Smlouvy o stabilitě, koordinaci a správě v hospodářské a měnové unii; dále bere na vědomí novější formy meziparlamentní spolupráce, jako je skupina pro společnou parlamentní kontrolu Europolu a meziparlamentní setkání výborů pro hodnocení Eurojustu; zdůrazňuje, že taková spolupráce by se měla rozvíjet na základě zásad konsensu, sdílení informací a konzultací, aby vnitrostátní parlamenty mohly vykonávat kontrolu nad svými příslušnými vládami a správními orgány;
21. znovu opakuje, že stávající rámec vztahů mezi Unií a vnitrostátními parlamenty by mohl být zjednodušen a harmonizován, aby byl účinnější a účelnější; žádá v této souvislosti přezkum spolupráce mezi Unií a jejími vnitrostátními parlamenty prostřednictvím stávajících platform a fór s cílem posílit tyto vztahy a přizpůsobit je současným potřebám; vybízí evropské orgány a regionální parlamenty s legislativními pravomocemi k aktivnějšímu zapojení a přímé vzájemné interakci při plném dodržování pravomocí vnitrostátních parlamentů;
22. zdůrazňuje, že posílení politického a technického dialogu mezi parlamentními výbory a politickými skupinami na vnitrostátní úrovni i na úrovni EU by bylo vysoce přínosným krokem k úplné meziparlamentní spolupráci; za tímto účelem navrhuje zvýšit povědomí na vnitrostátní úrovni o možných nástrojích spolupráce; navrhuje proto přidělit na dosažení tohoto cíle dodatečné zdroje, mimo jiné na financování využívání

videokonferencí, výměn zaměstnanců nebo pilotních projektů;

23. uznává význam meziparlamentních setkání výborů stanovených v člancích 9 a 10 protokolu č. 1 a odvětvový úspěch „metoda založená na výborech“ v meziparlamentní spolupráci; je přesvědčen, že pokud by poslanci Evropského parlamentu a vnitrostátních parlamentů přikládali meziparlamentním setkáním výborů větší význam a pokud by tito poslanci byli připraveni na užší spolupráci, bylo by možno dosáhnout lepší interinstitucionální spolupráce; domnívá se, že jednací řád by měl být změněn s cílem regulovat silnější formy spolupráce mezi vnitrostátními parlamenty a Evropským parlamentem při plném respektování pravomocí orgánů a jejich rozvržení;
24. doporučuje, aby se vnitrostátní parlamenty plně zapojily do nepřetržitého rozvoje SBOP; domnívá se, že by toto zapojení mělo být podporováno v úzké spolupráci s Evropským parlamentem v souladu s článkem 10 protokolu č. 1 a při plném dodržování ustanovení ústav jednotlivých států týkajících se bezpečnostních a obranných politik; vyzývá vnitrostátní parlamenty, aby se podrobněji zabývaly stanovováním priorit v oblasti obranných schopností na úrovni EU, a to i prostřednictvím společných meziparlamentních setkání zástupců vnitrostátních parlamentů a poslanců Evropského parlamentu v rámci meziparlamentních konferencí o SZBP/SBOP a politického dialogu;
25. připomíná, že je důležité posílit spolupráci a dialog mezi vnitrostátními parlamenty a Evropským parlamentem o vyšetřovací pravomoci;
 - o
 - o
 - o
26. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě, Komisi a vládám a parlamentům členských států.

INFORMACE O PŘIJETÍ V PŘÍSLUŠNÉM VÝBORU

Datum přijetí	7.12.2023
Výsledek konečného hlasování	+: 17 -: 1 0: 2
Členové přítomní při konečném hlasování	Gerolf Annemans, Damian Boeselager, Włodzimierz Cimoszewicz, Salvatore De Meo, Charles Goerens, Sandro Gozi, Max Orville, Antonio Maria Rinaldi, Domènec Ruiz Devesa, Jacek Saryusz-Wolski, Helmut Scholz, Pedro Silva Pereira, Sven Simon, Guy Verhofstadt, Rainer Wieland
Náhradníci přítomní při konečném hlasování	Mercedes Bresso, Christian Doleschal, Pascal Durand, Maite Pagazaurtundúa
Náhradníci (čl. 209 odst. 7) přítomní při konečném hlasování	Javier Zarzalejos

JMENOVITÉ KONEČNÉ HLASOVÁNÍ V PŘÍSLUŠNÉM VÝBORU

17	+
PPE	Salvatore De Meo, Christian Doleschal, Sven Simon, Rainer Wieland, Javier Zarzalejos
Renew	Sandro Gozi, Max Orville, Maite Pagazaurtundúa, Guy Verhofstadt
S&D	Gabriele Bischoff, Mercedes Bresso, Włodzimierz Cimoszewicz, Pascal Durand, Domènec Ruiz Devesa, Pedro Silva Pereira
The Left	Helmut Scholz
Verts/ALE	Damian Boeselager

1	-
ECR	Jacek Saryusz-Wolski

2	0
ID	Gerolf Annemans, Antonio Maria Rinaldi

Význam zkratk:

+ : pro

- : proti

0 : zdrželi se